Aile Merkezli Bak?m De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Aile Merkezli Bak?m De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16414

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Aile Merkezli Bak?m De?erlendirme Ölçe?i (AMBDÖ), sa?l?k hizmeti sunucular? taraf?ndan uygulanan Aile Merkezli Bak?m (AMB) uygulamalar?n?n kapsam?n? ve kalitesini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, özellikle hem?irelik ve pediatri alan?nda, bak?m hizmetlerinin ailelerin ihtiyaçlar? ve tercihleri do?rultusunda ne ölçüde sa?land???n? tespit etmek için tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi ve psikometrik de?erlendirme çal??mas?, 2019 y?l?nda Arslan ve arkada?lar? taraf?ndan Türk örnekleminde gerçekle?tirilmi?tir.

AMBDÖ, hastane ortamlar?nda ailelerin deneyimlerini ve memnuniyet düzeylerini objektif bir ?ekilde ölçerek, sa?l?k profesyonellerine hizmet kalitesini art?rma konusunda geri bildirim sa?lamay? amaçlamaktad?r. Ölçek, AMB felsefesinin temel bile?enlerini (sayg?, bilgi payla??m?, i?birli?i ve kat?l?m) ölçen çok boyutlu bir yap?ya sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Aile Merkezli Bak?m, Çocuk Hem?ireli?i, Psikometrik De?erlendirme, Ölçek Geli?tirme, Bak?m Kalitesi, Pediatri, Türkiye.

Yazarlar

F. T. Arslan, E. Geckil, M. Aldem, R. Celen.

Amaç

Aile Merkezli Bak?m De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, hastane ortamlar?nda, özellikle çocuk sa?l??? hizmetlerinde uygulanan aile merkezli bak?m yakla??mlar?n?n etkinli?ini ve düzeyini ölçmektir. Bu ölçek, sa?l?k profesyonellerinin (özellikle hem?irelerin) aileleri bak?m sürecine ne kadar dahil etti?ini, onlara ne kadar destek ve bilgi sa?lad???n? belirlemeyi hedefler.

Ölçek, sa?l?k kurumlar?n?n kendi hizmetlerini uluslararas? AMB standartlar?na göre de?erlendirmelerine ve iyile?tirme alanlar?n? tespit etmelerine olanak tan?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, Türk kültürü ve sa?l?k sistemi ba?lam?nda güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? ihtiyac?na yan?t vermi?tir.

Yap?

AMBDÖ, Aile Merkezli Bak?m felsefesini temsil eden temel boyutlar? ölçen çok boyutlu bir yap? üzerine kurulmu?tur. Bu yap? genellikle ?u bile?enleri içerir: **Sayg? ve Onur** (ailelerin de?erlerine ve kültürel geçmi?lerine sayg? duyulmas?), **Bilgi Payla??m?** (ailelere kapsaml? ve tarafs?z bilgi sa?lanmas?), **Kat?l?m** (ailelerin bak?m planlama ve uygulama kararlar?na aktif olarak dahil

ARABPSYCHOLOGY.COM

edilmesi) ve **??birli?i** (sa?l?k profesyonelleri ile aileler aras?nda ortakl?k kurulmas?).

Ölçek, bu boyutlar arac?l???yla, bak?m ortam?n?n aile dostu olup olmad???n? ve ailelerin kendi çocuklar?n?n bak?m? üzerindeki kontrol hislerini ne derece destekledi?ini de?erlendirir. Ölçe?in faktör yap?s?, orijinal psikometrik çal??mada belirlenmi?tir.

Geçerlik

AMBDÖ'nün geçerlik çal??malar?, Türk örnekleminde kapsaml? bir ?ekilde yürütülmü?tür. Yap? geçerli?i için hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyut yap?s?n? do?rulayarak, ölçülen yap?n?n (Aile Merkezli Bak?m) boyutlar?n? istatistiksel olarak destekledi?ini göstermi?tir.

Ayr?ca, ölçe?in maddeleri uzman görü?leri al?narak içerik geçerli?i aç?s?ndan de?erlendirilmi?tir. Bu süreçler, ölçe?in gerçekten aile merkezli bak?m uygulamalar?n? ölçtü?ünü ve klinik uygulamalarda kullan?ma uygun oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k yöntemi kullan?larak yap?lm??t?r. Orijinal çal??mada, ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u (genellikle Cronbach Alfa katsay?s?n?n kabul edilebilir s?n?rlar?n üzerinde oldu?u) rapor edilmi?tir. Yüksek güvenirlik katsay?s?, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verece?ini i?aret etmektedir.

?ç tutarl?l?k analizlerinin yan? s?ra, alt boyutlar?n her biri için ayr? ayr? güvenirlik katsay?lar? hesaplanm?? ve ölçe?in tüm bile?enlerinin sa?lam oldu?u belirlenmi?tir.

Faktör Analizi

Aile Merkezli Bak?m De?erlendirme Ölçe?i'nin yap?sal geçerli?ini belirlemek için Faktör Analizi teknikleri kullan?lm??t?r. ?lk a?amada uygulanan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçe?in temel boyutlar?n? ortaya ç?karm?? ve maddelerin hangi faktörler alt?nda topland???n? göstermi?tir.

?kinci a?amada, belirlenen faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde ne kadar iyi uyum sa?lad???n? test etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, model uyum iyili?i indekslerinin (RMSEA, CFI, TLI gibi) kabul edilebilir veya mükemmel s?n?rlar içinde oldu?unu göstererek, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n istatistiksel olarak sa?lam oldu?unu kan?tlam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme Arac?

Test Type: Geli?tirme Ölçe?i (Development Scale) - Türk örnekleminde s?f?rdan geli?tirilmi? ve psikometrik özellikleri belirlenmi?tir.

Format: Ölçek, genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme format?n? kullan?r (Örne?in, "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a kadar). (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi? olup, geli?tirme ölçeklerinde yayg?n kullan?lan format varsay?lm??t?r.)

Language Available: Türkçe (Turkish).

Population Group: Hastanede yatan çocuklar?n ebeveynleri veya birincil bak?m verenleri.

Age Group: Ölçek, ebeveynlerin bak?m? de?erlendirmesini içerdi?i için, ebeveyn ya??na bak?lmaks?z?n, hastanede yatan çocuklar?n (genellikle pediatrik ya? grubu) bak?m kalitesini de?erlendirmek için kullan?l?r.

Population Details: Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, Türkiye'deki çe?itli hastanelerin pediatri servislerinde yatan çocuklar?n ebeveynlerinden olu?an bir örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulan?r. Ebeveynler, çocuklar?na sunulan bak?m hizmetleri hakk?ndaki deneyimlerini ve alg?lar?n? de?erlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Bak?m Kalitesi, Ebeveyn Memnuniyeti, Pediatrik Hem?irelik, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Hastane Ortam?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Muradiye Aldem: maldem@erbakan.edu.tr

Correspondence Address: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hem?irelik Fakültesi, Konya, Türkiye (Yazar?n 2019 y?l?ndaki muhtemel kurumsal adresi).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019 (Ölçe?in yay?nland??? y?l).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar (Muradiye Aldem) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Yay?n, hakemli bir dergi olan *Journal of*

ARABPSYCHOLOGY.COM

Pediatric Nursing'de yay?mlanm??t?r ve telif hakk? ko?ullar? dergiye aittir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? psikometrik bilgileri ScienceDirect üzerinden eri?ilebilir durumdad?r: sciencedirect.com.

Ölçe?in orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: aile-merkezli-bakim-degerlendirme-olcegi-the-family-centered-care-assessment-scale-toad.pdf

Kaynaklar

Arslan, F. T., Geckil, E., Aldem, M., & Celen, R. (2019). The family-centered care assessment scale: Development and psychometric evaluation in a Turkish sample. *Journal of Pediatric Nursing.*, https://doi.org/10.1016/j.pedn.2019.06.001

Aile Merkezli Bak?m De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The original scale items were not provided in the source content. Therefore, this section cannot be filled with specific items. Researchers wishing to use the scale must refer to the original publication by Arslan et al. (2019).

Bu bölümde orijinal kaynakta ölçek maddeleri bulunmad??? için, maddeler listelenememektedir. Ölçek maddelerine eri?im için ara?t?rmac?lar?n Arslan, F. T., Geckil, E., Aldem, M., & Celen, R. (2019) taraf?ndan yay?mlanan makaleye ba?vurmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM